

Stedgið Dounreay:

Dounreay-verkið er ein hóttan móti Føroyum

— eins og tað er ein hóttan móti hinum oyggjasamfelagunum í Norðuratlantshavi og á vesturstrond Noregs.

Tí má haldast at vera av størsta áhuga fyri føroyingar, at hetta verk ikki verður bygt, og eigur alt ti at verða gjørt fyri til tess at fáa bretar at sleppa hesari ætlan sigur umhvørvisnevnd loftingsins í niðurstøðu síni í samband við kannningina av ætlanini at útbyggja kjarnorkuendurvinningsverkið í Dounreay í Skotlandi.

Vit prenta í dag 3. og seinasta partin av álitinum sum nevndin hevur latið loftinginum

Eftirlit

Eftirlitið við trygdini av bretska kjarnorkuverkum liggur hjá einum almennum stovni, ið kallast Nuclear Installations Inspectorate (NII). Tað er hesin stovnur, ið hevur ábyrgdina av, at verkini virka eftir teimum lógum og teimum reglugerðum, sum bretska stjórnin setir fyri kjarnorkuverk og trygdina á hesum verkum. Í samband við tey mongu óhappini á Sellafield hevur verið fært fram, at NII hevur ov litla manning og ov litla orku til at ansa teimum bretska kjarnorkuverkunum til litar. Eisini verður fært fram, at ov litlið verður lurtað eftir NII, og vist hevur verið á, at bretska kjarnorkuverk ikki fylgja teimum boðum, ið tey fáa frá NII. Í hesum sambandi verður ofta vist á Sellafield, har ið tað verður fært fram, at leiðslan á Sellafield ikki aktar NII og at har henda óhapp aftan á óhapp av hesum orsökum. Í hesum sambandi eigur at verða nevnt, at verandi verkið í Dounreay er eitt royndar- og menningarverk, og so státt ikki er undirlagt NII. Hin vegin er eingin ivi um, at verður komandi verkið EDRP bygt, verður hetta lagt undir NII, og at almenningurin sostatt kann fylgja við teimum frageiðingum, sum NII árliga sendir út um bretska kjarnorkuverk. Men sum longu frammanundan nevnt, so vísa atfinningar á, at NII liður av manningar- og orku-trupulleikum, og at tað er

trupult hjá teimum at fylgja við tí, sum fer fram á bretska kjarnorkuverkum, og halda atfinningararnir tí, at alt hetta er ein hóttan móti kjarnorkutrygdini í Bretlandi.

Áðrar atfinningar móti EDRP ganga út frá hesum, at verkið skal vera eitt vinnuligt verk, sum skal geva vinning til áðrar, og halda nógv, at

álvarsaman vanda fyri starvsfólk og umhvørvi.

Burturkast

Ein álvarsamur spurningur í samband við EDRP er sjálvsagt spurningurin um, hvat gerast skal við burturkastið. Tí hóast EDRP verður endurvinningsverk, kemur hetta endurvinningsverkið í virksemini sínum at lata frá

Jóannes Dalsgaard,
formaður

Hans Jacob Debes

Eilif Samuelsen

Óssur av Steinum

Anfinnur Kallsberg

hetta í sjálvum sær eisini kann vera ein vandi fyri trygdini, við tað at tey, sum har koma at virka, koma at vera undir einum ávisum trysti. Serstakliga verður vist á, at soleiðis sum arbeitt verður nú, er neyðugt at køla burturkastið, ið kemur til verkið í minsta lagi 550 dagar, áðrenn tað kann fara undir endurvinningsprocessina. Í lötuni verða á Dounreay gjordar royndir við at tilvirka og endurvinna geislavirkið burturkast okólt, t.v.s. beinleiðis sum tað kemur inn á virkið, og meta menn, at hetta í sjálvum sær ber í sær ein

sær stórar mongdir av geislavirknum burturkasti. Talan verður um luftevni, flótandi burturkast og fast burturkast, og talan verður um burturkast á teimum trimum stigunum, sum frammanundan eru nevnd, altoy á lágstigi, miðstigi og høgum stigi. Hetta merkir so eisini, at talan verður um geislavirkið burturkast og spilllevni, sum eru framleidd á verkinum, og sum koma at vera til í strytri ella longri tíðarskeið, eisini eftir at EDRP-verkið einuferð er hildið uppat at virka. Hildið verður, at EDRP kemur at lata frá

band við EDRP, er ikki kannað nærri, og vita vit tí ógvuliga litlið um hana. Støðin er sostatt ikki komin longri enn á pappir, og heldur ikki er nokur avgerð tikin um, har í Bretlandi, henda stóð skal vera.

Roknað verður við, at EDRP-verkið fer at »framleiða« umleið 50 m³ av flótandi burturkasti á hástigi um árið. Talan er um sera geislavirkin evni og evni, ið gera hita. Ætlanin er at goyma hesi geislavirkin evni í niðurkøldum tangum á staðnum tey fyrstu mongu árin. Seinni er ætlanin at

kanningina (Public Inquiry).

Tað eigur í samband við burturkast eisini at verða vist á, at í samband við endurvinningsina verður talan um stórar mongdir av miðal- og lággeislavirknum spillvatni. Roknað verður við, at frá EDRP verður talan um 17.000 m³ av miðalgeislavirknum spillvatni, og skal hetta viðgerast til tess at taka burtur úr hesum so mikið av geislavirkni, at tað reinsaða vatnið kann leiðast út. Hetta verður gjørt við at leiða spillvatnið ígjøgnum ymisk slag av tangum. Sama verður

gjørt við tær mongdirnar av lággeislavirknum spillvatni (35.000 m³ árliga), ið verða leiddar út í havið. Skipanin sigst at skula verða bygd upp soleiðis, at skuldi tað komið fyri, at hágeislavirkin evni verða funnin í hesum spillvatni, so skulu hesi verða fært aftur til verkið. Vist verður í hesum sambandi til ta skipan, ið verður brúkt á Sellafield, sum ikki hevur virkað serliga væl og sum er orsökina til, at spillvatn við geislavirkum innihaldi, sum er yvir tað loyvda markið, hevur verið veitt út í Íriska Havið.

Samantikið kann

